

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Význam sloves pro orientaci v prostoru u dětí ve věku 45 – 60 měsíců
The meaning of verbs for spatial orientation of children aged 45 – 60 months
Autorka práce: Lenka LANDROVÁ
Forma a obor studia: kombinované studium – Pedagogika předškolního věku
Akademický rok: 2009/2010
Vedoucí práce: PhDr. Michaela KASLOVÁ

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou prostorové orientace z pohledu komunikace s využitím sloves a jejich grafickým kódováním. Vychází z výzkumu Kaslové, která člení prostorovou orientaci na dynamickou a statickou a v tomto smyslu se pak autorka zaměřuje na dynamickou orientaci v prostoru, kde hraje sloveso dominantní roli, ať již je použito izolovaně nebo v kombinaci s dalšími slovními druhy. Zvláště je práce zaměřena na slovesa s prefixy vyjadřujícími změnu polohy objektu (vyjádřeného podmětem ve větě) vzhledem k okolí (zpravidla vyjádřeno předmětem). V tomto je **práce původní a odkrývá rezervy v přípravě dítěte na školu.**

Autorka hned v úvodu zdůvodňuje význam této práce pro nástup školní matematiky a správně zdůrazňuje, že se jedná o práci na pomezí několika oborů, které od sebe nelze v přípravě na školní matematiku oddělit.

„Víceoborovost“ vede k tomu, že **Teoretická část** je poměrně rozsáhlá, ale bez uvedených souvislostí nelze ani experiment připravit, ani provést analýzu získaných dat. V teoretické části jsou kapitoly: Mateřská škola a pre-matematika, Předškolní dítě, Slovní úlohy a prostor, Dítě a jazyk, Jazyk a znak. Autorka vybrala klíčová témata, jejich zpracování je přehledné, funkční. Cituje správně, avšak ve dvou případech není jasné, jak se k uváděným informacím dostala, protože nejsou všeobecně známé (str. 13, 21).

Metodologická část je svým rozsahem 6 stran postačující. Hypotéza (1) má komplexnější charakter, v podstatě však vyžaduje pouze zkoumání reakcí dítěte, neboť představy dítěte nelze kontrolovat. Jejím cílem je ověření porozumění vybraným slovesům – zkoumání specifické pasivní slovní zásoby. K oběma hypotézám jsou popsány podmínky včetně časového plánu i nástroje, za kterých budou hypotézy považovány za ověřené. Autorka si stanovuje cíle a dílčí úkoly, popisuje metody výzkumu a strukturu částí experimentu.

Experimentální část začíná charakteristikou prostředí a sledovaného vzorku, přičemž jsou zde uvedeny ty charakteristiky, o kterých lze uvažovat tak, že by mohly ovlivnit sledovanou úroveň. První tabulky a grafy (str. 56 až 59) registrují sledování komunikace týkající se prostorových změn v různých situacích při volné hře. Zaregistrovaná slovesa třídí do tří skupin a interpretace dat dává do souvislosti s obecnějšími rovinnými z teoretické části. Následuje laboratorní experiment, který má 6 částí. Charakteristika úkolů je srozumitelná, motivace vhodně volená. U úkolů postrádám uvedení autorství či inspiračních zdrojů (což by jen posílilo pozitivní hodnocení práce). Popis průběhu i evidence dat jsou provedeny přehledně a precizně. Ke každé části je prezentována fotodokumentace prostředí, což zestručňuje popis. Dále jsou vždy uvedeny i tabulky a grafy ke sledovaným jevům, které lze rozdělit do dvou skupin: stěžejní jevy a doplňkové, které autorce slouží k zpřesnění interpretace dat, k hlubší analýze. Zajímavý je Experiment 2 (tabulka str. 70), který **jednoznačně prokazuje, že šipka je vhodným kódem vybraných sloves a současně je simultánním jejich použitím. V tomto autorka vytváří i nástroje pro obohacení praxe.** Zajímavá je kapitola Diskuse a doporučení pro praxi (vypadlo označení 3.10). Autorka poukazuje na rezervy Rámcových vzdělávacích programů a vhodně argumentuje. Současně nabízí i formy, jak téma (význam sloves pro prostorovou orientaci) posílit, zpracovat.

Autorka si zároveň plně uvědomuje možnosti zobecnění vzhledem k velikosti sledovaného vzorku, její formulace jsou uvážené. Je třeba ocenit rozsah sledování dětských reakcí, což umožnilo autorce dávat výsledky do širších souvislostí a což brání zjednodušenému zobecnění. Serióznost závěrů zahrnuje i popis rezerv, respektive návrhy pro další zkoumání.

V **Závěru** je hodnocen výzkum a jsou vyzdvíženy ty partie, které jsou stěžejní. Poslední odstavec obsahuje autoreflexi autorky.

Z celé práce je patrné, že téma autorku plně zaujalo i přes řadu obtíží, se kterými se pro novost tématu musela vyrovnat.

Citace z prostudované literatury odpovídá pokynům katedry předškolní pedagogiky, u citace nepřímé ve dvou případech není zřejmé, zda se odvolávka na zdroj vztahuje pouze k danému odstavci, či ještě odstavci předchozímu. Citace je vhodně volena a je dostatečně pestrá, ukazuje se, že autorka nastudovala značné množství zdrojů a dokázala v nich najít souvislosti s novým tématem.

Použitá literatura zabírá 10 stran. Seznam je dostatečně široký, aby umožnil autorce se zabývat daným tématem zodpovědně. Jde totiž o práci, která kromě předmatematické výchovy zasahuje i do jazykové a výtvarné výchovy, její využití se nabízí i v tělesné výchově.

Jazyk diplomové práce odpovídá požadavkům. Text je přehledný a srozumitelný. Na několika místech se autorka dopustila drobných chyb (např. str. 82 chybí mezera mezi čárkou a následujícím slovem, na konci kapitoly 3.2.1. na str. 52 chybí tečka za větou). Pojmy, se kterými autorka operuje, vymezila v teoretické části, na str. 13 a 21 opomněla uvést zdroj (je však uveden v seznamu literatury). Pokud používá v praktické části termín „slovesa“ (např. str. 94 a 95), chápe jimi „pohybová předponová slovesa“, avšak zapomněla na to čtenáře upozornit, z kontextu však je význam zřejmý.

Autorka pracovala samostatně, pečlivě a zodpovědně (konzultace na katedře ČJ). Práce je přínosem pro současnou didaktiku předmatematické výchovy pro i obsah RVP.

Autorce doporučuji k obhajobě popsat jazykové nástroje k vyjádření prostorových změn a ukázat možnosti obohacení práce v mateřské škole ve vztahu k problematice „prostorová představivost a orientace“.

Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě.

Hodnocení: *úspěšně*

V Praze dne 14. května 2010

_____
MUDr. MICHAELA KASIOVA